

LIST APOSTOLSKI "MOTU PROPRIO"
"VOS ESTIS LUX MUNDI"
OJCA ŚWIĘTEGO FRANCISZKA

WSTĘP

«*Wy jesteście światłem świata. Nie może się ukryć miasto położone na górze*» (Mt 5,14). Nasz Pan Jezus Chrystus wzywa każdego wiernego, aby był przejrzystym wzorem cnót, prawości i świętości. Wszyscy jesteśmy bowiem wezwani do dawania konkretnego świadectwa wiary w Chrystusa w naszym życiu, a zwłaszcza w naszych relacjach z bliźnimi. Przestępstwa związane z wykorzystywaniem seksualnym obrażają naszego Pana, powodując u ofiar szkody fizyczne, psychiczne i duchowe oraz szkodzą wspólnocie wiernych. Aby takie zjawiska, w jakichkolwiek formach, nie miały więcej miejsca, potrzebne jest nieustanne i głębokie nawrócenie serc, potwierdzone konkretnymi i skutecznymi działaniami, które angażowałyby wszystkich w Kościele, tak aby osobista świętość i zaangażowanie moralne mogły przyczynić się do krzewienia pełnego wiarygodności przepowiadania ewangelicznego i skuteczności misji Kościoła. Staje się to możliwe tylko dzięki łasce Ducha Świętego rozlanej w sercach, ponieważ zawsze musimy pamiętać słowa Pana Jezusa, że „*beze Mnie nic nie możecie uczynić*” (J 15, 5). Chociaż wiele już uczyniono, musimy nadal uczyć się z gorzkich lekcji przeszłości, aby patrzeć z nadzieją w przyszłość. Odpowiedzialność ta spoczywa przede wszystkim na następcach Apostołów, ustanowionych przez Boga do przewodzenia duszpasterskiego Ludowi chrześcijańskiemu, i wymaga ona od nich wysiłku, by uważnie podążać śladami Boskiego Mistrza. Ze względu na swoją posługę, kierują oni istotnie „*powierzonymi sobie Kościołami partykularnymi jako zastępcy i legaci Chrystusa, radami, zachętami i przykładem, ale także mocą swego autorytetu i świętej władzy, z której jednak korzystają tylko dla budowania swojej trzody w prawdzie i świętości, pamiętając o tym, że kto jest większy, ma być jak mniejszy, a położony jak sługa*” (Sobór Watykański II, *Lumen Gentium*, 27). To, co w sposób bardziej rygorystyczny dotyczy następców Apostołów, odnosi się do wszystkich, którzy na różne sposoby podejmują posługę w Kościele, ślubując życie radami ewangelicznymi lub są powołani do służby ludowi chrześcijańskiemu. Dlatego dobrze, aby na poziomie powszechnym zostały przyjęte procedury mające na celu zapobieganie i zwalczanie tych przestępstw, będących zdradą zaufania wiernych. W tym celu 7 maja 2019 r. promulgowałem List apostolski "*Motu Proprio*" zawierający przepisy *ad experimentum* na okres trzech lat. Obecnie po upływie ustalonego czasu, po rozważeniu uwag otrzymanych od konferencji biskupów i dykasterii Kurii Rzymskiej, oceniając doświadczenia ostatnich lat, wspierając lepsze zastosowanie tego, co zostało ustalone, bez uszczerbku dla przepisów Kodeksu Prawa Kanonicznego i Kodeksu Kanonów Kościołów Wschodnich w sprawach karnych i procesowych, postanawiam:

TYTUŁ I

PRZEPISY OGÓLNE

Art. 1 – Zakres zastosowania

§1. Niniejsze przepisy stosuje się w przypadku zawiadomień odnoszących się do duchownych lub członków instytutów życia konsekrowanego czy stowarzyszeń życia apostolskiego oraz moderatorów międzynarodowych stowarzyszeń wiernych uznanych lub erygowanych przez Stolicę Apostolską polegających na:

a)

- * przestępstwie przeciwko szóstemu przykazaniu Dekalogu popełnionym z użyciem przemocy lub groźby, czy też nadużyciem władzy, lub zmuszając kogoś do wykonania lub poddania się czynnościom seksualnym;
 - ** przestępstwie przeciwko szóstemu przykazaniu Dekalogu popełnionym z osobą małoletnią lub z osobą, która trwale jest niezdolna posługiwać się rozumem lub z dorosłym bezradnym;
 - *** niemoralnym nabywaniu, przechowywaniu, prezentowaniu lub rozpowszechnianiu, w jakikolwiek sposób i za pomocą jakichkolwiek środków, treści pornograficznych z udziałem małoletnich lub z osobami, które trwale są niezdolne posługiwać się rozumem;
 - **** rekrutowaniu lub nakłanianiu osoby małoletniej lub osoby, która trwale jest niezdolna posługiwać się rozumem lub dorosłego bezradnego do pokazywania się w celach pornograficznych lub do udziału w prezentacjach pornograficznych rzeczywistych lub symulowanych;
- b)** czynach dokonanych przez podmioty, o których mowa w art. 6, polegających na działaniach lub zaniechaniach, mających na celu zakłócanie lub uniknięcie dochodzeń cywilnych lub kanonicznych,

administracyjnych lub karnych, przeciwko jednemu z podmiotów, o których mowa w poprzednim §1 w związku z przestępstwami, o których mowa w punkcie a) niniejszego paragrafu.

§ 2. W rozumieniu niniejszych przepisów:

- a) *«małoletni»*: każda osoba poniżej osiemnastego roku życia; z małoletnim zrównana jest osoba, która trwale jest niezdolna posługiwać się rozumem;
- b) *«dorosły bezradny»*: każda osoba chora, z ułomnościami fizycznymi lub umysłowymi albo pozbawiona wolności osobistej, która faktycznie, nawet sporadycznie, ogranicza jej zdolność rozumienia lub chcenia, czy też w inny sposób przeciwstawienia się agresji;
- c) *«materiał zawierający pornografię z małoletnimi»*: jakiegokolwiek przedstawianie osoby małoletniej, niezależnie od zastosowanych środków, zaangażowanej w jednoznaczne czynności seksualne, rzeczywiste lub symulowane, oraz jakiegokolwiek przedstawianie narządów płciowych małoletnich w celach lubieżnych lub dla zysku.

Art. 2 – Przyjmowanie zawiadomień i ochrona danych

§1. Uwzględniając wskazania przyjęte ewentualnie przez odpowiednie konferencje biskupów, Synody Biskupów Kościołów patriarchalnych oraz Kościołów arcybiskupich większych lub Rady Hierarchów Kościołów Metropolitalnych *sui iuris*, diecezje lub eparchie, pojedynczo lub wspólnie, muszą być wyposażone w organy lub biura łatwo dostępne dla każdego w celu przyjmowania zawiadomień. Do tych organów lub biur kościelnych należy składać zawiadomienia.

§2. Informacje, o których mowa w niniejszym artykule, są chronione i przetwarzane w sposób gwarantujący ich bezpieczeństwo, integralność i poufność, zgodnie z kanonami 471, 2° KPK i 244 § 2, 2° KKKW.

§3. Z zachowaniem postanowień art. 3 §3, ordynariusz, który otrzymał zawiadomienie, przekaże je niezwłocznie ordynariuszowi miejsca, gdzie zaistniały zdarzenia, jak również ordynariuszowi własnemu osoby, której dotyczy zgłoszenie. Jeżeli obydwaj ordynariusze nie uzgodnią inaczej, obowiązkiem ordynariusza miejsca, w którym miałyby nastąpić zdarzenia, jest postępowanie zgodne z przepisami prawa, zgodnie z tym, co jest przewidziane dla konkretnego przypadku.

§4. W rozumieniu niniejszego tytułu, z diecezjami zrównane są eparchie, a z ordynariuszem zrównany jest hierarcha.

Art. 3 – Zawiadomienie

§1. Z wyjątkiem przypadku powzięcia informacji przez duchownego z racji sprawowania posługi na forum wewnętrznym, ilekroć duchowny lub członek instytutu życia konsekrowanego lub stowarzyszenia życia apostołskiego otrzyma wiadomość lub ma uzasadnione powody, by sądzić, że mógł zostać popełniony jeden z czynów o którym mowa w art. 1, ma obowiązek niezwłocznego zgłoszenia go ordynariuszowi miejsca, w którym czyny miałyby miejsce, lub innemu ordynariuszowi spośród tych, o których mowa w kanonach 134 KPK i 984 KKKW, z wyjątkiem tego, o czym postanowiono w §3 niniejszego artykułu.

§2. Każdy, w szczególności wierni świeccy, którzy sprawują urzędy lub posługę w Kościele, może złożyć zawiadomienie dotyczące któregoś z faktów o których mowa w art. 1, przy użyciu procedur, o których mowa w poprzedzającym artykule lub w jakikolwiek inny, odpowiedni sposób.

§3. Gdy zawiadomienie dotyczy jednej z osób wskazanych w art. 6, jest ono skierowane do władzy określonej na podstawie art. 8 i 9. Zawiadomienie może być zawsze skierowane do właściwej dykasterii bezpośrednio lub za pośrednictwem przedstawiciela papieskiego.

W pierwszym przypadku dykasteria informuje przedstawiciela papieskiego.

§4. Zawiadomienie musi zawierać możliwie najbardziej szczegółowe informacje, takie jak wskazanie czasu i miejsca faktów, osób zaangażowanych lub poinformowanych, a także wszelkie inne okoliczności, które mogą być przydatne w celu zapewnienia dokładnej oceny faktów.

§5. Informacje można również pozyskać z *urzędu*.

Art. 4 – Ochrona osoby składającej zawiadomienie

§1. Sporządzenie zawiadomienia w myśl art. 3 nie stanowi naruszenia tajemnicy urzędowej.

§2. Z wyjątkiem tego, co przewidują kanony 1390 KPK oraz 1452 i 1454 KKKW, szkodenie, represje lub dyskryminacja za złożenie zawiadomienia jest zabronione i może stanowić czyn, o którym mowa w art. 1 §1, litera b).

§3. Osobie składającej zawiadomienie, osobie twierdzącej, że została poszkodowana oraz świadkom nie można narzucać żadnego obowiązku milczenia w stosunku do treści tegoż zawiadomienia, z zachowaniem postanowień art. 5 §2.

Art. 5 – Troska o osoby

§1. Władze kościelne są zobowiązane, aby ci, którzy twierdzą, że są poszkodowani, wraz ze swoimi rodzinami, byli traktowani z godnością i szacunkiem oraz zaoferują im w szczególności:

- a) przyjęcie, wysłuchanie i wsparcie, również za pośrednictwem właściwych służb;
- b) pomoc duchową;
- c) pomoc medyczną, terapeutyczną i psychologiczną, w zależności od konkretnego przypadku.

§2. W każdym przypadku musi być chronione dobre imię i sfera prywatna wszystkich zaangażowanych osób, jak również poufność danych osobowych. Do osób, których dotyczy zgłoszenie, stosuje się domniemanie, o którym w art. 13 §7, z zachowaniem postanowień art. 20.

TYTUŁ II

PRZEPISY DOTYCZĄCE BISKUPÓW I OSÓB Z NIMI ZRÓWNANYCH

Art. 6 – Zakres podmiotowy stosowania

Przepisy postępowania, o których mowa w niniejszym tytule, dotyczą przestępstw i zachowań, o których mowa w art. 1, popełnianych przez:

- a) kardynałów, patriarchów, biskupów i legatów Biskupa Rzymskiego;
- b) duchownych, którzy kierują lub byli odpowiedzialni za kierowanie jako pasterze Kościoła partykularnego lub jednostki z nim zrównanej, obrządku łacińskiego lub wschodniego, w tym Ordynariatów personalnych, za czyny popełnione *durante munere*;
- c) duchownych, którzy kierują lub byli odpowiedzialni za kierowanie jako pasterze jakiejś prałatury personalnej, za czyny popełnione *durante munere*;
- d) duchownych, którzy kierują lub kierowali jakimś publicznym stowarzyszeniem kleryckim z upoważnieniem do inkardynacji, za czyny popełnione *durante munere*;
- e) tych, którzy są lub byli najwyższymi przełożonymi instytutów życia konsekrowanego lub stowarzyszeń życia apostołskiego na prawie papieskim, a także klasztorów *sui iuris*, za czyny popełnione *durante munere*;
- f) wiernych świeckich, którzy są lub byli moderatorami międzynarodowych stowarzyszeń wiernych uznanych lub erygowanych przez Stolicę Apostolską, za czyny popełnione *durante munere*.

Art. 7 – Dykasteria właściwa

§1. W rozumieniu tytułu, „dykasteria właściwa” oznacza Dykasterię Nauki Wiary, w odniesieniu do przestępstw zastrzeżonych przez obowiązujące prawo, a także we wszystkich innych przypadkach i w zakresie, w jakim dotyczy to ich właściwej jurysdykcji, zgodnie z prawem własnym Kurii Rzymskiej:

- Dykasterię do spraw Kościołów Wschodnich;
- Dykasterię do spraw Biskupów;
- Dykasterię do spraw Ewangelizacji;
- Dykasterię do spraw Duchowieństwa;
- Dykasterię do spraw Instytutów Życia Konsekrowanego i Stowarzyszeń Życia Apostołskiego;
- Dykasterię do spraw Świeckich, Rodziny i Życia.

§2. W celu zapewnienia najlepszej koordynacji, dykasteria właściwa informuje o zawiadomieniu oraz o wyniku dochodzenia Sekretariat Stanu i inne dykasterie bezpośrednio zainteresowane.

§3. Komunikacja, o której mowa w niniejszym tytule między metropolitą a Stolicą Apostolską, odbywa się za pośrednictwem przedstawiciela papieskiego.

Art. 8 – Postępowanie stosowane w przypadku zawiadomienia dotyczącego biskupa Kościoła łacińskiego i innych podmiotów, o których mowa w art. 6

§1. Władza, która otrzymuje zawiadomienie, przekazuje je zarówno do dykasterii właściwej, jak i do metropolity prowincji kościelnej, w której ma stałe zamieszkanie osoba, której dotyczy zawiadomienie.

§2. Jeżeli zawiadomienie dotyczy metropolity lub stolica metropolitalna jest nieobsadzona, zawiadomienie zostaje przekazane do Stolicy Apostolskiej, jak również najstarszemu nominacją biskupowi sufraganowi, do którego w takim przypadku stosuje się postanowienia dotyczące metropolity. Podobnie do Stolicy Apostolskiej przekazuje się zawiadomienie dotyczące tych, którzy kierują jednostkami kościelnymi bezpośrednio podlegającymi Stolicy Apostolskiej.

§3. W przypadku, gdy zawiadomienie dotyczy legata papieskiego, jest ono przekazywane bezpośrednio do Sekretariatu Stanu.

Art. 9 – Postępowanie stosowane wobec biskupów Kościołów wschodnich i innych podmiotów, o których mowa w art. 6

§1. W przypadku zawiadomienia w odniesieniu do biskupa lub podmiotu z nim zrównanego, Kościoła patriarchalnego, arcybiskupiego większego lub metropolitalnego *sui iuris*, przekazuje się je odpowiedniemu patriarsze, arcybiskupowi większemu lub metropolicie Kościoła *sui iuris*.

§2. Ilekroć zawiadomienie dotyczy metropolity Kościoła patriarchalnego lub arcybiskupiego większego, który sprawuje swój urząd na terytoriach tych Kościołów, przekazuje się je odpowiedniemu patriarsze lub arcybiskupowi większemu.

§3. W powyższych przypadkach urząd, który otrzymał zawiadomienie, przekazuje je również do Dykasterii do spraw Kościołów Wschodnich.

§4. Ilekroć wskazana osoba jest biskupem lub metropolitą poza terytorium Kościoła patriarchalnego, arcybiskupstwa większego lub metropolii *sui iuris*, zawiadomienie jest przekazywane do Dykasterii do spraw Kościołów Wschodnich, która, jeżeli uzna to za stosowne, informuje patriarchę, arcybiskupa większego lub właściwego metropolitę Kościoła *sui iuris*.

§ 5. Jeżeli zawiadomienie dotyczy patriarchy, arcybiskupa większego, metropolity Kościoła *sui iuris* lub biskupa innych Kościołów wschodnich *sui iuris*, przekazuje się je do Dykasterii do spraw Kościołów Wschodnich.

§ 6. Następujące postępowania dotyczące metropolity stosuje się do władzy kościelnej, której przekazano zawiadomienie na podstawie niniejszego artykułu.

Art. 10 – Postępowanie stosowane wobec najwyższych przełożonych instytutów życia konsekrowanego i stowarzyszeń życia apostołskiego

Jeżeli zawiadomienie dotyczy tych, którzy są lub byli najwyższymi przełożonymi instytutów życia konsekrowanego i stowarzyszeń życia apostołskiego na prawie papieskim, a także klasztorów *sui iuris* obecnych w Rzymie lub w diecezjach podmiejskich, zostaje ono przekazane do dykasterii właściwej.

Art. 11 – Obowiązki wstępne metropolity

§1. Metropolita, który otrzymuje zawiadomienie zwraca się niezwłocznie do dykasterii właściwej o powierzenie mu zadania rozpoczęcia dochodzenia.

§2. Dykasteria postępuje natychmiast, a w każdym razie w ciągu trzydziestu dni od otrzymania pierwszego zawiadomienia ze strony przedstawiciela papieskiego lub wniosku o powierzenie zadania przez metropolitę, udziela stosownych instrukcji dotyczących trybu postępowania w konkretnym przypadku.

§3. Jeżeli metropolita uzna zawiadomienie za wyraźnie bezpodstawne, informuje o tym dykasterię właściwą za pośrednictwem przedstawiciela papieskiego i, o ile ta nie postanowi inaczej, nakazuje je umorzyć.

Art. 12 – Powierzenie dochodzenia osobie innej niż metropolita

§1. Ilekroć dykasteria właściwa, po wysłuchaniu przedstawiciela papieskiego, uzna za stosowne powierzenie dochodzenia osobie innej niż metropolita, jest on o tym informowany. Metropolita dostarcza wszystkie istotne informacje i dokumenty osobie wyznaczonej przez dykasterię.

§2. W przypadku, o którym mowa w poprzednim paragrafie, następujące postanowienia dotyczące metropolity mają zastosowanie do osoby odpowiedzialnej za prowadzenie dochodzenia.

Art. 13 – Prowadzenie dochodzenia

§1. Metropolita, po otrzymaniu zadania przez dykasterię właściwą i zgodnie z otrzymanymi instrukcjami w sprawie sposobu postępowania, osobiście lub poprzez jedną lub więcej odpowiednich osób:

- a) zbiera istotne informacje na temat faktów;
- b) pozyskuje informacje i dokumenty niezbędne w dochodzeniu, przechowywane w archiwach urzędów kościelnych;
- c) współpracuje z innymi ordynariuszami lub hierarchami tam, gdzie jest to konieczne;
- d) zasięga informacji, jeżeli uzna to za stosowne i zgodnie z postanowieniami następnego §7, od osób i instytucji, w tym również cywilnych, które są w stanie dostarczyć użytecznych wskazówek dla dochodzenia.

§2. Ilekroć okaże się konieczne wysłuchanie osoby małoletniej lub dorosłego bezradnego, metropolita podejmuje odpowiednie procedury uwzględniające ich stan i przepisy prawa państwowego.

§3. W przypadku, gdy istnieją uzasadnione podstawy by sądzić, że informacje lub dokumenty dotyczące dochodzenia mogą zostać usunięte lub zniszczone, metropolita podejmie niezbędne środki w celu ich zabezpieczenia.

§4. Nawet korzystając z pomocy innych osób, metropolita pozostaje w każdym przypadku odpowiedzialny za kierunek i przebieg dochodzeń, a także za dokładne wykonanie instrukcji, o których mowa w art. 11 §2.

§5. Metropolita wspomagany jest przez notariusza dowolnie wybranego, zgodnie z kanonami 483 § 2 KPK i 253 §2 KKKW.

§6. Metropolita jest zobowiązany działać bezstronnie i bez konfliktu interesów. Ilekroć uważa, że zachodzi konflikt interesów lub nie jest w stanie zachować niezbędnej bezstronności w celu zagwarantowania rzetelności dochodzenia, zobowiązany jest powstrzymać się od działania i zgłosić tę okoliczność do dykasterii właściwej. Podobnie każdy, kto uważa, że istnieje konflikt interesów w danej sprawie, jest zobowiązany do skontaktowania się z dykasterią właściwą.

§7. Uznaje się zawsze domniemanie niewinności osoby podejrzanej oraz prawo do ochrony dobrego imienia.

§8. Metropolita, ilekroć zażąda tego dykasteria właściwa, informuje osobę o toczącym się przeciwko niej dochodzeniu, wysłuchuje jej wyjaśnień o faktach i zachęca ją do przedstawienia obrony. W takich przypadkach osoba podejrzana może skorzystać z pełnomocnika.

§9. Okresowo, zgodnie z otrzymanymi wskazaniem, metropolita przesyła dykasterii właściwej raport o stanie dochodzenia.

Art. 14 – Zaangażowanie osób wykwalifikowanych

§1. Zgodnie z ewentualnymi wytycznymi konferencji biskupów, Synodu Biskupów lub Rady Hierarchów dotyczącymi pomocy metropolicie w dochodzeniach, jest bardzo stosowne, aby biskupi danej prowincji, pojedynczo lub wspólnie, ustalili listy osób wykwalifikowanych, spośród których metropolita może wybrać osoby najbardziej odpowiednie do pomocy w dochodzeniu, zgodnie z potrzebami danej sprawy, a w szczególności biorąc pod uwagę współpracę, jaką mogą zapewnić świeccy, zgodnie z kanonami 228 KPK i 408 KKKW.

§2. Metropolita jednak ma swobodę wyboru innych, równie wykwalifikowanych osób.

§3. Każdy, kto pomaga metropolicie w dochodzeniu, zobowiązany jest działać bezstronnie i bez konfliktu interesów. Ilekroć uważa, że zachodzi konflikt interesów lub nie jest w stanie zachować niezbędnej bezstronności, aby zapewnić rzetelność dochodzenia, zobowiązany jest powstrzymać się od działania i zgłosić tę okoliczność metropolicie.

§4. Osoby pomagające metropolicie składają przysięgę, że właściwie i wiernie wypełnią to zadanie, zgodnie z przepisami art. 13 §7.

Art. 15 – Czas trwania dochodzenia

§1. Dochodzenia powinny być zakończone w krótkim czasie, a w każdym razie w terminie wskazanym w instrukcjach, o których mowa w art. 11 §2.

§2. Przedstawiając uzasadnione powody i po przesłaniu zawiadomienia o stanie dochodzenia, metropolita może prosić dykasterię właściwą o przedłużenie terminu.

Art. 16 – Środki zapobiegawcze

Ilekroć wymagają tego fakty lub okoliczności, metropolita proponuje dykasterii właściwej zastosowanie odpowiednich działań lub środków zapobiegawczych wobec podejrzanego. Dykasteria podejmuje działania po wysłuchaniu przedstawiciela papieskiego.

Art. 17 – Ustanowienie funduszu

§1. Prowincje kościelne, konferencje biskupów, Synody Biskupów i Rady Hierarchów mogą ustanowić fundusz przeznaczony na wsparcie kosztów dochodzeń, ustanowiony zgodnie z normami kanonów 116 i 1303 §1, 1° KPK i 1047 KKKW, zarządzany zgodnie z przepisami prawa kanonicznego.

§2. Na wniosek wyznaczonego metropolity, administrator funduszu przekazuje do jego dyspozycji środki niezbędne do przeprowadzenia dochodzenia, z zachowaniem obowiązku przedstawienia mu sprawozdania po zakończeniu dochodzenia.

Art. 18 – Przekazywanie dokumentów i *votum*

§1. Po zakończeniu dochodzenia metropolita przekazuje oryginały dokumentów do dykasterii właściwej wraz ze swoim *votum*, dotyczącym wyników dochodzenia i w odpowiedzi na ewentualne kwestie zawarte w instrukcjach, o których mowa w art. 11 §2. Kopia akt jest przechowywana w archiwum właściwego przedstawiciela papieskiego.

§2. Oprócz kolejnych instrukcji dykasterii właściwej, uprawnienia metropolity ustają wraz z zakończeniem dochodzenia.

§3. Z zachowaniem instrukcji dykasterii właściwej, metropolita, na wniosek, informuje o wyniku dochodzenia osobę, która twierdzi, że została poszkodowana oraz, w stosownych przypadkach, osobę, która złożyła zawiadomienie lub jej przedstawicieli prawnych.

Art. 19 – Dalsze działania

Dykasteria właściwa, o ile nie postanowi o przeprowadzeniu dochodzenia uzupełniającego, postępuje zgodnie z przepisami prawa według tego, co przewidziano w konkretnej sprawie.

Art. 20 – Przestrzeganie ustawodawstwa państwowego

Niniejsze przepisy stosuje się bez uszczerbku dla praw i obowiązków ustanowionych gdziekolwiek w ustawodawstwie państwowym, w szczególności dotyczących ewentualnych obowiązków zawiadomienia właściwych władz cywilnych.

Postanawiam, aby niniejszy List apostolski "Motu Proprio" został promulgowany poprzez publikację w "L'Osservatore Romano", wchodząc w życie dnia 30 kwietnia 2023 r., a następnie był opublikowany w "Acta Apostolicae Sedis". Wraz z jego wejściem w życie, zostaje uchylony poprzedni List apostolski "Motu Proprio" promulgowany dnia 7 maja 2019 r.

W Rzymie, u Świętego Piotra, dnia 25 marca 2023 r., w Uroczystość Zwiastowania Pańskiego, w jedenastym roku mego Pontyfikatu.

Franciszek